

Hannu Kaunonen

Elämäni päivät

osa III

Vuodet 1979-1981

Elämäni päivät

Hannu Kaunonen

Elämäni päivät

OSA III

Vuodet 1979-1981

Tekstit: Hannu Kaunonen

Taitto/kansi: Mauri Laakkonen

© 2023 Hannu Kaunonen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN-numero: 978-952-80-7007-8

Sisältö	Sivu
<u>Sisällysluettelo</u>	<u>5</u>
<u>Vuosi 1979</u>	<u>7</u>
<u>Vuosi 1980</u>	<u>109</u>
<u>Vuosi 1981</u>	<u>317</u>

Vuosi 1979

Vuoden 1979 saatteeksi. (19.02.2023, Hoilola)

Kirjeenvaihtoa Helenan, Kirstin ja Anjan kanssa.

Katselen työpaikan kalenteriani: alkuvuoden teatterikäyntejä sinne on merkitty aika paljon, pianonvirittäjä on käynyt 28. maaliskuuta, Lahden teatterin suunnittelu jatkunut (kokousmerkintöjä tiivistyy syksyn mittaan). Helanderin Kari on Calorin suunnittelupäällikkönä. Meillä on loppuvuodesta Siemensin Perkkään tehtaille saneerauksia.

Kalenterista poimin osoitteita:

Vesa Kavilo: Rantakatu 28, 65120 Vaasa 12

Erkki Porola: Jussaarencuja 5 L 124, 00840 Helsinki 84 (jo vuoden 1978 kalenterissa)

Eila Suokivi: Uudenmaankatu 13 F 87, 20500 Turku 50 (vuoden 1978 kalenterista)

Helena: Saviseläncatu 17, 37100 Nokia (jo vuoden 1978 kalenterissa)

Kirsti: Albertincatu 17 D 51 (jo vuoden 1978 kalenterissa), (Isoroba 3-5 C 39)

Martti ja Anneli: Sarincatu 1, 55100 Imatra

Kirsti rakastuu Ristoon, kääntäjäkollegaansa ja tulevaan mieheensä. Hän kertoo sen kauniisti kirjeessään, jonka lähettää minulle kesällä maalle. Asia ei tullut minulle yllätyksenä: olin tavannut heidät yhdessä jo keväällä; Kirsti oli kutsunut minut kylään Riston kotiin.

Vuoden kirjoitukset näyttävät päättyvän päiväkirjan tekstiini 19.8.79. Kerron siinä Kirstin soittaneen ja tilanteen meille matkat Pariisiin. Siinä vaiheessa Risto kaiketi pani pelin poikki ja he lähtivät sinne yhdessä, tai Kirsti perui matkat. En muista tarkemmin; kai me siitä joskus myöhemmin puhuimme.

Loppuvuodelle en ole aineistoa vielä löytänyt.

Sitten löytyi jotain: seuraavan vuoden kirjeestä Annikille (8.1.80) selviää asioita. Meille tulee perheeseen kissa. Se tulee ennen joulua

viluissaan Caloriin sisälle ja nukkuu koko päivän pöytäni vieressä lattialla. Sanon jo päivällä, että jos se iltaan asti siinä on, panen sen pahvilaatikkoon ja vien kotiin. Me ristittiin se Tertun kanssa Miinaksi. Myöhemmin se kastettiin juhallisesti: Hynysen Martti oli pappina.

Ja sitten löysin pikkukammariin unohtamani täydet kotelomapit 78-79 ja 80-81. Kirjoitusurakka jatkui. 79-vuoden kohdalla on mapissa konekirjoitusliuskojen lisäksi A4-ruutuvihko ja A4-repäsylehtiö, joissa oli lähinnä bussissa kirjoitettuja mietteitä lukemieni kirjojen innoittamana. Näistä olen vuoden lopussa sommitellut runokokoelmaa. Tähän päiväkirjatekstiin poimin sieltä vain muutaman runon.

....

2.1.79, aamu

Olin illalla kuuntelemassa Kajavaa ja Päätaloa. Ritva Haavikon toimitama 'Kirjailijat puhuvat'-sarja alkoi ihan kivasti. Kajava tyyppinä runoilijaakin runoilijanpa: runoilijalle tyyppillinen, voimakas ja lämmin äitisuhde ja lapsuuden kestä saaristossa, siinä Kajavan koko runoilijakaaren perusainekset.

Päätalon kaari taas on tyyppillinen pekka- ja siippaismainen, elämänkurjuuden muokkaama prosaistin kaari. Päätalo on mielestäni aika hyvin pystynyt sublimoimaan pohjalla uinuvan katkeruutensa tekstiinsä. Hän on saanut muutettua sen voimakseen. Kyllä hänelle, jos kelle on tehnyt professorin titteli hyvää.

Helena oli, Karosen Vesa, Kankaanpään Hannu. Helenalla on taas hyvä novelli. Kävin sen läpi ja tiivistin melko rajusti, kun hän sitä halusi. Mutta aika valmis se jo oli.

Hän pystyisi milloin tahansa kirjoittamaan julkaisukelpoisen kokoelman novelleja, jos hän ottaisi kirjoittamisen tosissaan työnä. Nyt hän kirjoittaa vain sen, mikä väkisin pyrkii hänestä ulos ja vaatii panemaan itsensä paperille. Toisaalta nämä ovat ehkä juuri sen vuoksi niin vattoman tuntuksia, ihan kuin yhdeltä istumalta kirjoitettu viisi liuskaa valmista tekstiä.

Helena on jotenkin niin liikuttava siinä kirjoittamisessaan; en minä saa häntä vakuuttuneeksi, mutta minuun hän kuitenkin luottaa enemmän kuin kehenkään muuhun. Hän vähättelee, ettei hänellä ole tekstissään mitään maailmankatsomuksellista teemaa!

Hänellä on teemaa ihan tarpeeksi. Lisäksi hänellä on vaikka miten paljon alueita, joista hän ei (muka Kallen vuoksi) voi lainkaan kirjoittaa. Sanoin hänelle joskus, että hänestä pitää ensin kasvaa iso tyttö, kyllä hän sitten uskaltaa kirjoittaa mistä vain.

3.1.79, A5 ruutupaperilla

Niin kuin lapsena sateella /tuntui kun olisi mennyt /aikaan piiloon.
/Silloin sitä ei osannut sanoa.

Talo kylmillään /kuin vainaja /puhkaistu in silmin, /ilman kaasulam-
pun /valoa ikkunassa.

Lumi pyörii katukuilussa, /kaupunkiin eksynyt metsä /ei se täällä ver-
taistaan tavoita.

(2.3.79?) Hessen koko tuotanto on ehkä voimakkaan seksuaalisuuden
tukahduttamista.

4.1.79, A4 ruutupaperilla

Me keskustelimme arkkitehtuurista. Reima ja Raili Pietilä ovat voitta-
neet Tampereen uuden kirjastotalon suunnittelukilpailun ehdotuksel-
laan Soidinkuviot. Ilmasta talo näyttää hieman abstrahoidulta met-
sältä. Arkkitehtuuri on jähmeämpää kuin esim. maalaustaide. Siinä on,
ja täytyy olla, lainalaisuudet, realiteetit koko ajan näkyvissä.

Varmasti kaikissa taiteissa on samoin. Ehkä toiminta tapahtuu vain
abstraktion asteella.

Päästäänkö syvemmälle elämän selittämisessä syventämällä abstrak-
tiota? Haetaanko siinä liikkumatilaa asioiden syvemmälle ja vapaam-
malle liikkumiselle? Mietin sitä juuri lukemani Faulknerin pohjalta.

Kerroinko sinulle, että kirjoittaessani sitä Ruhtinasta se purkautui ih-
meen vaivattomasti. Nyt ymmärrän sen olleen jotain vapautumista.
Riemullista vapautumista tukahduttavan arkipäivän siteistä. Tämä ei
ole pakoa realiteeteista (noin yleisesti ottaen, minun juttuni voi olla
sitä), päinvastoin tässä uudessa todellisuudessa on paljon suuremmat
mahdollisuudet tuoda esiin se mitä haluaa. Kristallisoida realiteetteja,
voisi sanoa. Väkinen tulee mieleen Kafka: hänen on täytynyt tuntea
valtavaa vapautumisen riemua rakentaessaan omat maailmansa, hä-
nen, joka kärsi tuskaisesti tämän maailman järjestyksestä ja koki ih-
missuhteet valtavana rasituksena.

Konekirjoitetulta liuskalta (en ymmärrä, mihin tämä liittyy)

Heillä on kosketuspintoja siihen valmiina ja sellaisessa tapauksessa toinen ihminen pystyy muutamalla ajatuksella laajentamaan toisen maailmaa lähes räjähdysenomaisesti.

Niin kuin monesti olen sanonut, en jaksa opettaa enkä kasvattaa ihmisiä. En näe sitä juuri mahdolliseksikaan.

5.1.79

Erik Tawaststjerna on sanonut, että arkkitehtuuri on kiteytettyä musiikkia. Muutama vuosi sitten hänellä oli tv:ssä ohjelma, jossa hän puhui Aallosta ja Sibeliuksesta. Nopeita, vuorottelevia kuvavälähdyksiä lapin luonnosta, tunturipuroista ja Rovaniemen teatterin kattoratkaisuista. Ja päälle soi Sibeliuksen musiikki! Minulle tämä ohjelma avasi ensimmäisiä tietoisia yhteyksiä tällaisten asioiden välille.

Arkkitehtuurissa realiteetit ovat enemmän näkyvillä. Talossa täytyy olla (ainakin jossain muodoissaan) seinät ja katto, sen pitää kestää konstruktiivisesti kasassa, sen pitää muodostaa harmoninen kokonaisuus, joka miellyttää ihmisten perinteistä, luonnosta opittua muototajua.

Luonto asettaa arkkitehtuurille ulkoiset realiteetit. Suurin ja muuttumaton realiteetti lienee painovoima, joka asettaa omat ehtonsa konstruktiolle. Sitten tulevat aurinko, tuuli ja sade. Saattaa näyttää, että näillä nykyisillä materiaaleilla näennäisesti uhmataan näitä kaikkia edellisiä.

Pitkälle rakennuksen muodon määrää perinne ja käyttötarkoitus. Monille arkkitehtuuri on vain muotoa ja esteettistä näkemystä, mutta pitäisi aina nähdä ne realiteetit, joiden varassa tämä kaikki toimii.

Varmasti kaikissa taiteissa on sama. Ehkä on kysymys vain siitä, millä abstraktion asteella toiminta tapahtuu.

Miten ihminen inspiroituu jonkun ihmisen seurassa! Sitä saattaa itsekin hämmästyä, tuntea löytävänsä itsestään aivan uusia alueita.

Niin kuin rakennuksen konstruktiossa jokin pilari tai palkki kestää määrätyn kuormituksen katkeamatta tai murtumatta, niin musiikissa-kin teema kestää määrätyn rasituksen.

6.1.79

Lapsena minä tunsin kaikki lähiseudun polut,
ja kun koulussa lapsena katselin karttapalloa,
ajattelin että isona opettelisin koko maailman
aina Aasian vuoristoja ja
Etelä-Amerikan sademetsiä myöten.

Nyt kaikki voitaisiin satelliittikameroiden ja
mikroprosessoreiden avulla mitata ja laskelmoida,
luokitella omiin osastoihinsa:

kiitotiet, moottoritiet, pikatiet, valtatie,
kantatiet, maantiet, sivutiet, kärrytiet;
karjapolut (lehmisavut), aittapolut, metsittyneet
polut, umpeenpyrtyneet polut, rantapolut
(riippakoivut), runoilijan polut;
10 km:n ladut, 5 km:n ladut, 3 km:n ladut ja
ekaluokkalaisten lyhyet ladut;
hirven jäljet, koiran jäljet, jäniksen jäljet,
hiiren urat, linnunlennot ja lumen alle jääneet
kusiaisten kulkureitit.

Kaiken tämän voisi laskostaa tiilen
kokoiseksi nipuksi tietokoneliuksia,
joka mahtuisi juuri sopivasti
ensimmäiseen reppuuni.

Sitä voisi hiihtää kouluun
ja sanoa miten asiat ovat.

7.1.79

Niin monia teitä oli mennä
ja maailma sinun kokoisesi.

Ja
taksi
viskoi sinua
kuin heilurin varsi:

kotiin – maailmaan
kotiin – maailmaan.

Niin tuskallista
täällä on syntyä.

....

Aurinko on puolipäivän korkeudella,
ensimmäiset humalat,
rakkaudet,
nuoruuden väkevät riemut,
jo vuosia
takana päin.

Ja jotta jaksaisi elää
ja kirjoittaa, täytyy
näihin sanoihin sublimoida kuolema

nyt kun vielä on hieman
kiinni nuoruudessa,
eikä kuolemaa ajattele
aivan kaikkina hetkinä.

Että jaksaisi elää
tässä maailmassa,
tässä kirkastetussa pimeydessä,
jossa näkymätön mies huutaa

kuulumatonta huutoa ja
huurteiset sanat särkyvät
näkymättömiin seiniin
jo särkyneisiin vahvoin

....

Sitä vähämielisessä ahneudessaan
haluaa vallata kaikenlaista:
juosta viirejä aavikoille,
kuolleille kraattereille,
kulkea pitkiä matkoja
reppu täynnä kuolleita kiviä.

Sinne ne unohtuvat värisemään
aurinkotuuleen,
kuun kylmään valoon.

Ei sitä jaksa
tarpeeksi vähää haluta:
vuokralle
palaa vihreää maata.

....

Täyttymättömyyden väljyyttä,
maa-alue, jota kuolema ja tuska
eivät ole vielä valloittaneet,
sitäkö kaikki oli?

Vai onko se pelkkä opeteltu jälkikuva,
nurinkäännetty haave tulevaisuudesta,
muutoksesta?

....

He puhelevat
innostuneesti,
ovat työssään
kuin linnut!

Lyöt käsiä yhteen,
pyrähdys!
Ahdistava hiljaisuus.

....

Tämä tyhjiä tekemisten luoma
turmiollinen turvallisuus.
Kun yhä lähemmäksi
metsittyvät polkujen suut:
vanne kiristyy
köydeksi sinun kaulaasi.

11.1.79

TV:ssä Mauno Saksanen johtaa Kanerva-kuoroa ja kertoo työstään ja elämästään. Hän on Suomen työväenmusiikin piirissä karismaattinen hahmo. He laulavat Saksasen säveltämän kauniin laulun nuoresta maailmasta; se on Elvi Sinervon runo.

Tulee mieleen viime kesä: ilta on jo hämärtyvässä, taksi käy työmaa-parakin vieressä, Usko heilahtaa sisään haitari sylissä. Jorma käy ostamassa pari mustaa Koskista, sanoo kuskille, että siitä vaan Jyväskylään päin. Mersun nokka kääntyy isolle tielle. Tasaista menoa elokuun pimenevässä illassa. Korkataan ja otetaan ryypyt. Mersu kehrää tasaisesti. Mittari lyö verkkaan satasen reunasta. Yhä uudelleen ja uudelleen Usko aloittaa Mauno Saksasen Elokuun illan, tuon romanttisen, slaavilaisviritteisen valssin.

Saksanen on ennen kaikkea kuoronjohtaja, ja koska hän on toiminut etupäässä harrastajien kanssa, hänestä on hioutunut yksinkertainen ja selkeä. Elokuun illassakin kuulee Saksasen kuoron, siinä on jotain moniäänisen laulullista, peräti sinfonista.

15.1.79

Elämän suurista hetkistä,
täyttymättömistä rakkauksista,
jää niistäkin enää
niin kovin vähän mieleen.

Ja niistäkin enää
niin kovin vähän menee pieleen.

(Saarikoski pastissi)

16.1.79

Pakkanen jatkuu tasaisena ja
kesä lähenee kuin keski-ikä
ja hetki hetkeltä näet miten
kaikki painajaisesi käyvät toteen.

Sinä luulet,
en minä niin kiltti ole
vaikka istun tässä ja
silitän tätä mustaa kissaa
ja vähältä pitää
etten virteen pillahdaisi.

Kun kirjoihin ei jaksu mennä
eikä ihmisiä enää siedä /...

Älä pelkää,
kaikki painajaisesi
käyvät toteen.

Näin unta, että olimme kanssasi jossain matkalla. Suuret juhlat. Sinä
riehaannuit juovuksissa, kuljit ja kaatuilit, hame repaleina, olkapäät
paljaina. Kävelit uhmakkaasti pois. Mutta en minä välittänyt lainkaan

elokuun yö on lämmin
äskен suutelimme
pihalyhdyn alla

nyt kävelen kotiin
päässä vähän viinaa
sydän täynnä rakkautta

